

Aan de gemeenteraad van Ridderkerk
p/a griffie

Uw brief van: -	Ons kenmerk: 428071
Uw kenmerk: -	Contact: M. Hasanzadeh
Bijlage(n): -	Doorkiesnummer: 0180-451234
	E-mailadres: M.hasanzadeh@bar-organisatie.nl
	Datum: 17 december 2021

Betreft: Onderzoek behoefte en mogelijkheden mantelzorg en respijtzorg

Geachte raadsleden,

Veel inwoners van Ridderkerk verlenen mantelzorg¹ aan naasten. In de raadsinformatiebrief van 22 mei 2020 zijn raadsvragen (art. 40, RvO) beantwoord over overbelasting van mantelzorgers in tijden van corona en over het rapport Aanjager Respijtzorg van Clémence Ross.

In het collegeprogramma Ridderkerk 2018-2022 is aangegeven dat we in 2021 een onderzoek doen naar de behoefte en mogelijkheden rondom mantelzorgondersteuning en respijtzorg.

In deze brief lichten we de belangrijkste resultaten toe uit deze verkenning en het vervolg. Ook gaan we in op de vraag hoe de behoefte aan mantelzorgondersteuning zich de komende jaren zal ontwikkelen. Verder informeren we u over onze aanpak naar aanleiding van de bevindingen. De conclusies en aanbevelingen uit het rapport 'Aanjager Respijtzorg' zijn overgenomen bij het onderzoek.

Veel mantelzorgers redden zich nu maar de druk op mantelzorgers neemt toe als gevolg van corona
De ontwikkelingen rondom mantelzorgers hebben we in beeld gebracht aan de hand van een drietal onderzoeken: de Burgerpeiling Ridderkerk 2020, onderzoek Karaat mantelzorg 2020 en de Gezondheidsmonitor 2020 van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR).

Uit de Burgerpeiling 2020 blijkt dat 48% van de inwoners in 2020 intensief óf incidenteel mantelzorg hebben verleend². Dit cijfer ligt hoger dan bij andere gemeenten met een vergelijkbaar aantal inwoners (hier was dit 44%). Van de mantelzorgers (die de afgelopen 12 maanden mantelzorg hebben verleend) heeft 33% zich soms of vaak belemmerd gevoeld in de dagelijkse activiteiten door het geven van zorg aan een hulpbehoevende naaste. Dit percentage is lager dan in 2019.

¹ Er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd om het percentage mantelzorg in Ridderkerk te meten. In de Burgerpeiling 2020 is onderzocht of inwoners de afgelopen 12 maanden zorg aan een hulpbehoevende naaste hebben verleend. In de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen GGD-RR is onderzocht of iemand minimaal drie maanden en/of minimaal 8 uur per week mantelzorg heeft verleend.

² Burgerpeiling 2020.

Van de respondenten van het onderzoek van Karaat Mantelzorg maakt 68,8% zich zorgen om de gezondheid van hun zorgvrager. Mantelzorgers/ respondenten hebben verschillende behoeftes: van informatie en advies tot creatieve activiteiten om even te ontspannen. Voor de coronapandemie beoordeelde 28,5% van de mantelzorgers het geven van zorg met een 7 op een schaal van 1 (helemaal niet zwaar) tot 10 (veel te zwaar). In het tweede kwartaal van 2020 is dit percentage toegenomen naar 46,3%. 62,7 % van de respondenten heeft aangegeven dat geen extra hulp van Karaat Mantelzorg nodig is.

Uit de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2020 GGD-RR blijkt in Ridderkerk 3% van de jongvolwassenen mantelzorger te zijn. Onder de 24- tot en met 64-jarigen is dit 19% en onder de inwoners van 65 jaar en ouder 15%. In Ridderkerk is het aandeel mantelzorgers onder volwassenen van 24 t/m 64 jaar hoger dan in de regio. Onder mensen tussen de 24 en 64 jaar oud in de regio is dit 14%.³ In vergelijking met de vorige meting (de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2016 GGD-RR) is het aandeel mantelzorgers stabiel gebleven. Het aandeel mantelzorgers in de groep 24 t/m 64 jaar is toegenomen, maar het gaat niet om een significante toename ten opzichte van 2016. De resultaten van de Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2020 GGD-RR wijzen niet op grote verandering in de hoeveelheid gegeven mantelzorg. Maar als we alleen kijken naar de mensen die mantelzorg verlenen dan geeft ruim 25 % aan meer zorg te verlenen als gevolg van de coronacrisis.

Druk op mantelzorgers zal toenemen als gevolg van de demografische ontwikkelingen

De ontwikkeling van mantelzorg in de komende jaren is zeer afhankelijk van de vergrijzing. In Ridderkerk zal de vergrijzing sneller gaan dan het landelijke gemiddelde. De vraag daarbij is of er in de toekomst nog voldoende mantelzorgers beschikbaar zijn.

De gevolgen van de vergrijzing voor mantelzorg wordt aan de hand van de 'grijze druk' gemeten. Grijze druk is het aantal ouderen dat moet worden onderhouden door de werkenden in de bevolking. De grijze druk stijgt in Ridderkerk van 13,2% in 2020 naar 18,5% in 2030. Dit is sneller dan het landelijk gemiddelde dat in 2030 stijgt naar 17%.

In 2030 zal het aantal gevers van mantelzorg afnemen ten opzichte van het aantal ontvangers van mantelzorgers. In de regio daalt deze verhouding van 4,8 gevers per ontvanger in 2018, naar tussen de 3 en 4 gevers in 2030.⁴

Waar op dit moment mantelzorg nog relatief vaak door jongeren (jonger dan 68 jaar) wordt gegeven, zal in de toekomst steeds vaker mantelzorg door ouderen worden gedaan. Hierdoor zal de behoefte aan mantelzorgondersteuning in de komende jaren veranderen.

We willen meer inzetten op betere informatievoorziening aan mantelzorgers

Advies is om de gemeente en de maatschappelijke partners meer in te zetten voor de informatievoorziening aan mantelzorgers. Zo dragen we bij aan de bewustwording van hun rol als mantelzorger. Het doel is om de mantelzorger meer overzicht te geven over de mogelijkheden tot hulp en ondersteuning vanuit welzijn, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw).

Er wordt gestreefd naar een gevarieerd aanbod aan ondersteuningsmogelijkheden

Aangezien mantelzorgers bestaan uit een brede doelgroep, is er niet één oplossing of voorziening passend. De ondersteuning aan mantelzorgers dient toegespitst te zijn op de onderlinge verschillen en de eigen kracht.

³ Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2020 GGD-RR.

⁴ Bron: SCP/CBS (IZG '14-'16; OZG '14-'16) en PBL/CBS (regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2019).

Een aantal voorbeelden zijn:

- Klantmanagers Wmo werken vraaggericht door de hulpvraag van inwoners en hun mantelzorgers in kaart te brengen tijdens het 'keukentafelgesprek'. Op basis van dit gesprek wordt de hulp of ondersteuning afgestemd op de individuele behoefte van de inwoner.
- Ook tijdens de Coronapandemie en de daarbij geldende beperkende maatregelen is gezocht naar een manier waarop passende hulp en ondersteuning geboden kon worden. Zo is dagbesteding vervangen door individuele begeleiding, of begeleiding op afstand (digitaal) aangeboden, passend bij de mogelijkheden van de inwoner.
- We hebben flexibel inzetbare respijtzorg aanbesteed. Mantelzorgers die gedurende een langere periode ondersteuning bieden aan naasten hebben soms behoefte aan respijt (het tijdelijk neerleggen van de zorgtaken), dit zien we ook in Ridderkerk. Met name flexibel inzetbare mantelzorgondersteuning en respijtzorg is hierbij een aanvulling. Passende mantelzorgondersteuning wordt naast flexibiliteit, eveneens gekenmerkt door een voldoende professionele aanpak, waardoor de mantelzorg met vertrouwen tijdelijk afstand kan nemen van de zorgtaak. Om hierin te voorzien hebben we in oktober 2021 tijdelijk verblijf ingekocht. In samenwerking met de lokale zorgaanbieders onderzoeken we daarnaast de mogelijkheid tot het verder uitbreiden van het aantal tijdelijke verblijfplaatsen.

Met bovenstaande bevindingen versterken we onze aanpak ter ondersteuning van mantelzorgers in onze gemeente.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,
de secretaris, de burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H.W.J. Klaucke'.

Dhr. H.W.J. Klaucke

A large, stylized handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Attema'.

Mw. A. Attema

